

21/4

CONVIVÈNCIA

Ara que el món no sap conviure, que ens barallem els uns amb els altres de mala manera, que ens disfressem del que sigui per tal de guanyar, de superar amb bones o males ~~un~~ arts els altres, bo serà, m'he dit, parlar de la convivència.

Què és la convivència? Diuen els diccionaris que convivència és l'acció de viure plegats, dues o més persones.

Tothom ho hauria dit igual. Conviure, doncs és viure, però no sol, sinó amb altres.

Imaginem els primers temps de la creació de l'Home. Molt aviat, la convivència, que en un principi havia estat perfecta, és trencada; és tencada per la discòrdia entre Caïn i Abel. Són germans i, no obstant, per la malvolença d'un d'ells ja no poden conviure. En els nostres dies, tots coneixem casos de gent que haurien de viure en santa harmonia i no ho aconsegueixen, perquè un d'ells, o l'altre, o tots dos, o tots mil desfan, amb la seva conducta, la convivència.

Tots sabem, igualment, l'esforç que hem de fer, - si sabem fer-lo, encara !- per conviure en el si de les nostres famílies, dels nostres grups, sindicats, veïnats, en el si de la nostra Pàtria. Ens costa haver de conviure. Sembla com si Déu, des que va crear l'home, hagués tingut ben decidit que, pel pecat original, una de les coses que l'home hauria d'enyorar més, seria una bona convivència.

— I és que, amics, la convivència no se'ns dóna, la convivència l'hem d'aprendre.

Si una persona és deixada, sola, en el món, aprendrà a viure. Una criatura, si no és molt petita, ja s'espavilarà sola, ja. Menjarà, per instint, el que li anirà bé al seu cos. S'enfortirà, es farà resistent a les malalties, i no s'acovardarà davant les dificultats. De fet, aprendrà a viure.

Ara, posem-li una altra persona al costat seu.

Ja no en tindrà prou amb viure; si té un jaç l'haurà de compartir, si té menjar haurà de pensar que l'altre també ha de menjar, i, en fi, haurà de

tenir present que no és sol a disfrutar del tros de món en què viu, sinó que de la mateixa manera que ell pot aprofitar-se'n se'n pot aprofitar l'altre.

Aleshores descobreix, d'instint gairebé, per bé que arrodonit per la reflexió, ^{l'existència} dels drets naturals.

Tothom té drets naturals, i és de la més elemental justícia que la gent tingui casa, i tingui menjar, i tingui aire per respirar. Quan els tractadistes que determinaren la Gran Revolució Francesa digueren que l'home tenia uns drets descobrien el Mediterrani: tot això ja estava dit feia 1.800 anys, i ho havia dit una mena de profeta que anomenaven el Crist. També ell havia parlat dels drets naturals, i enlloc de provocar una revolució de cinc o deu anys de durada en va provocar una que encara dura, i que durarà fins a la consumació dels segles, perquè va venir a tornar a posar a l'home en el lloc que li corresponia segons la justícia del Pare, i a ensenyar-li a col.laborar amb aquesta justícia. Trobem, doncs, que l'home té uns drets naturals, i

tota limitació d'aquests drets, ni que sigui voluntària, és una trasgressió de la llei divina. Això és molt greu, amics, perquè ens indica que hem d'estar vigilants si no volem que els nostres mals instints ens juguin una mala passada destruint els drets dels altres. Ens cal aprendre, doncs, a convivre.

En el món no hi estem sols, hi hem de conviure, i a cada pas hi tenim un veí, un germà, en definitiva, que defensarà els seus drets si nosaltres els conculquem. I nosaltres també tenim la obligació de defensar els nostres, no fos cas que aquells qui són per voluntat del Pare germans nostres, tot i ser a imatge i semblança del Crist, ens els vulguessin prendre.

Solució ?

Si entenem ben bé el concepte de convivència, arribarem a fer-ho tan bé que practicarem la veritable germanetat de Crist. Si ens proposem de bon principi viure i practicar la doctrina de fraternitat del Crist, ja no caldrà que ens preocupem de la convivència, ja conviurem com a cristians.

Tot això, és clar, són teories. I l'home no en viu, de teories, viu a la pràctica, creix, es fa gran, necessita menjar, ^{sostenir-se} ~~viure~~ amb el necessari, li cal formar una família, si Déu no el crida per altres camins, en fi, l'home es manifesta en el món. I el món està ple d'altres persones que tenen les mateixes necessitats que ell. Com agermanarà els seus impulsos, els seus moviments i accions amb les accions i els impulsos dels altres ?

Al capítol XVII de la primera part de la Imitació de Crist es diu, textualment : " Si vols tenir pau i concòrdia amb els altres, cal que aprenguis a doblegar-te a moltes coses". I al XVI : "L'home, fins que Déu disposi altra cosa, ha de sofrir amb paciència tot allò que en si mateix o en els altres no pot esmenar" "Cuida d'ésser pacient en suportar els defectes i flaqueses del pròisme, que tu també tens moltes coses que els altres han de suportar-te. Si tu no et pots canviar tan com voldries, com vols emmotllar els altres a gust teu ? Ens agrada que els altres siguin perfectes i nosaltres no esmenem els nostres defectes .

Volem que els altres siguin rigorosament corregits però no volem que se'ns corregeixi a nosaltres. Ens sap greu que als altres se'ls concedeixi un permís i no volem que ~~no~~ a nosaltres se'ns negui res del que demanem. Volem que als altres se'ls refreni amb lleis i no podem sofrir que a nosaltres se'ns imposi cap privació. Per on se veu que són poques les vegades que tractem al proïsme com a nosaltres mateixos.

Ara, Déu, per tal que aprenguem a ajudar-nos recíprocament ho té tot ordenat de tal manera que no hi hagi ningú sense defectes, ningú sense creu, ningú que es basti, ningú prou savi ; sinó que ens cal mútuament sofrir-nos i mútuament consolar-nos i, igualment ajudar-nos, instruir-nos i avisar-nos. *» Fins aquí el Kempis.*

Ja està, hom podria dir : més teories. Però, si bé ho mirem, aquestes frases, aquests versicles, estan presos d'un llibre de normes per a la vida pràctica, com solen ésser els grans llibres religiosos. No dubtem que el que diu és totalment aplicable a la pràctica. Amb dificultat ? Naturalment. Quina no és la cosa humana que, si és per a millorament de l'ànima, no costa ?

Tota passa que l'home fa endavant, li costa o esforç o diners o totes dues coses, inclús en l'aspecte material. És a dir, doncs, que el millorament de nosaltres mateixos no el podem aconseguir per nosaltres sols, sinó que, la gràcia de Déu ajudant, caldrà que tinguem presents els nostres germans de creació, dels quals podem aprendre, els quals poden ensenyar-nos i aconsolar-nos, i als quals hem de correspondre. I això tindrà lloc si vivim una autèntica convivència, que, en definitiva és la constant pràctica de la caritat.

Si de les tres virtuts teologals la Fe i l'Esperança són primordialment referides a l'individu en quant té relació directa, singular i personal amb Déu, així mateix la caritat, ultra la relació home-Déu, té el complement del pròxim. És amb el pròxim que tenim el deure ineludible de la caritat, que és la virtut de l'amor, i d'una societat que visques en caritat en tots els seus membres, podria dir-se que té el problema de la convivència resolt.

Tu, que surts dematí al teu treball ple de bonhomia

i veus, lluny, el teu enemic, pensa en ell com en ~~un germà~~ ^{tu mateix}, pensa de quina manera podràs atreure-te'l; tu que no vius prou d'acord amb els teus familiars, fes un esforç de paciència, ofereix les dificultats a Déu i retrobaràs la pau, i amb la pau interior recobraràs l'equilibri de la família. Vosaltres, veïns, que teniu enveja dels altres veïns, reduiu l'envveja a fum, que això és més fàcil del que penseu si reflexioneu en els vostres defectes i si penseu que no hi ha ningú prou perfecte i que els sants cauen set voltes al dia.

Quan pensem en les barbaritats de la guerra, (i ara parlarem de la convivència en un to més general), ens esgarrifem de què hi hagi pogut haver, de que hi pugui haver encara, tanta salvatjada, tanta niciesa i bogeria, i això per manca de convivència, per orgull! Ja ha sortit la paraula. Tots els pecats capitals sabem que poden reduir-se a un de sol : la supèrbia.

De supèrbia fou el pecat del la parella del Paradís i de supèrbia el pecat luciferià, i de supèrbia tots els pecadets que tots nosaltres cometem contra la

societat. Aquesta deificació, aquest enlairament ~~no~~ propagandístic del jo que la vida moderna ^{proclama}, especialment en la versió econòmica del capitalisme, estaria molt bé si aquest jo fos solament la persona humana en relació amb el seu Creador, i reconegués que el seu millorament depèn de Déu. No és així: aquest jo que ens està entrant pels ulls i per les oïdes a cada moment és el jo superb.. I sabeu a què obeeix aquest deïg de personalitzar-se, de deificar-se? A dues causes. Primera, fugir de l'anonimat de la vida moderna, en què l'home és massa, és un ramat. En segon i més profund lloc, a què l'home vol deslligar-se de les trabes de seu Creador. L'home es dreça contra Déu. ^(II) Tenim, doncs, que d'una banda l'home tendeix a considerar els seus germans de creació com un ramat, indiferenciat, no un ramat en què l'un es diu Pere i l'altre Tomàs, sinó una massa de carn i de suor i on els problemes particulars de cadascú no tenen relleu. Això d'una banda, i de l'altra l'home orgullós es reclou en si mateix i es considera una mena de Déu, es considera independent del Creador.

(1)

Aquí val la pena de fer un incís. És totalment cert que l'home ha assolit un nivell de civilització material impensable cinquanta anys endarrera. L'home està dominant els secrets físics del món, les fonts de l'energia, i està a punt de conquerir una part de l'espai astral.

Enfront d'això l'home no ha après a millorar moralment. S'ha anat apartant poc a poc, o vertiginosament segons les èpoques, del Creador i de la idea cristiana de la vida.

Una de les causes d'aquest fenomen ha estat covant-se durant segles: la desigualtat social, que en si és un fenomen natural i disposat desde la mateixa creació, però que l'home l'ha enmetzinat per la seva hipocresia. El tema seria llarg però fixem-nos, només, que els de dalt volien, exigien dels de baix una absoluta sinceritat i senzillesa, reservant-se per ells el terreny de la hipocresia. La societat capitalista, la derivada del lliberalisme econòmic dona, en principi, idèntiques possibilitats -teòriques- a tothom, però aquestes possibilitats eren només econòmiques i pressuposaven una lluita aferrissada per la consecució de la riquesa. Amb aquestes premisses li calia, a l'home que volia millorar, tancar els ulls a la idea de caritat, tancar els ulls a la pràctica de la resignació i eixugar-se la sang del cor. No hi havia més que l'ideal del triomf, la idea de guany.

Aquest guany és de dues menes: material i de prestigi, d'un prestigi, naturalment, derivat de la potència material, el que en podriem dir prestigi del cotxe de luxe.

Aquesta era, és, una societat de tipus mercantilista, l'exemple més clar de la qual el tenim en els estats Units d'avui. La idea de guany predomina, la lluita per col·locar els productes que l'un fabrica més endavant que els productes de l'altre dona lloc a la batalla publicitària que per a què sigui més suggestiva cal que sigui

de característiques immorals, etc. (és el que en diem "embolica que fa fort"). La cosa ja no té aturador. La societat de tipus capitalista posa el guany com a meta de tot, la qual cosa està en contradicció flagrant amb la doctrina de Crist, amb les Benaventurances, amb les profecies, i amb els ensenyaments de la Passió: està en els entípodes de la significació del Crist. És diabòlica. Vol dir això que no hi hagin elements de bon aprofitar en la doctrina del lliberalisme econòmic? És clar que n'hi han, però el que falla no és la teoria sinó la posició en que cadascú es posa en el moment d'analitzar-la.

Aquesta civilització no podia fer altre que enlairar el jo, el jo egoista, el jo que passa per damunt dels altres, el jo que cerca diferenciarse per la possessió de més poder enlloc que per la pràctica de la virtut...

Enfront d'això tenim dos corrents: el corrent polític-econòmic dels règims dirigistes i el corrent comunista i socialista universal. Del primer, només podem dir que dona lloc a la corrupció perquè d'una o d'una altra manera nega la llibertat i allí on no hi ha llibertat, els que manen poden fer el que vulguin. Del segon corrent, del comunista podem dir que és un producte, un fill del capitalisme. Escoltem el Pare Casanovas en el seu opuscle "El nostre estat social", Barcelona 1910: "...a mesura que la civilització moderna es va allunyant del Cristianisme, que dicta a cadascú els seus deures, reneix la idea pagana de mirar els homes com coses ordenades a proporcionar plaer als predilectes de la fortuna. A baix brolla l'odi, perquè a dalt no hi ha amor, abaix esclata l'anarquia perquè a dalt s'hi cova una altra anarquia més hipòcrita, la d'ordenar la societat al seu profit material.."

D'ací n'han vingut les doctrines extremistes.

(e) Intenent per llibertat la possibilitat de diàleg;

I és que en el fons del fons, repeteixo, hi ha el pecat luciferí. L'home no es vol recordar de Déu, i tant en el capitalisme com en el comunisme, considera els altres com coses, com pertanyents a la massa, indiferenciada. Jesucrist és la encarnació, però, del Déu personal, i considera a tots com el que som, persones. Ha vingut a donar la llum al món, però no al món en general, sinó a cada un de nosaltres, Josep, Antoni, Pere, Martí... Si així no fos la nostra esperança seria pòls, i no tindria sentit res, i menys que res l'Eucaristia, ni cap Sagrament.

La societat, en els últims segles, havia anat ~~de-~~
~~caient~~ decaient en aquesta falta. Si tots els seus
membres es desentenien dels seus germans, si no for-
maven una autèntica societat i a més a més tothom
s'anava rosegant amb el cuc de l'individualisme su-
perb, que podiem esperar sinó guerres, revolucions
socials (que en el seu origen estaven perfectament
justificades), i devastacions? Això en l'ordre mun-
dial, que en el si de les famílies hi havia més: hi
havia la dissolució del llaç profund, afectiu i ve-
ritable que les ha d'unir: fallava el model de Nat-
zaret.

Som nosaltres els qui hem perdut el sentit de la
convivència, i sembla com si fos una maledicció que
hagués caigut damunt nostre. Déu ho ha permès. Però
també és cert que Déu sempre deixa una porta oberta,
i molt nics seriem de no aprofitar-la si se'ns pre-
senta la ocasió de rectificar. Inclús posant en joc
l'egoisme i l'instint de conservació podem recuperar
el sentit de la convivència, perquè una convivència
ben practicada, encara que sigui fingida, encara que

es caracteritzi pel simple respecte al pròxim, és la millor garantia contra les situacions tibants i contra les guerres. (A-2)

Veiem, doncs, ~~que~~ a mida que hem anat enumerant factors, que la convivència és l'art de viure plegats, que és molt diferent de l'art de viure sol. Podem dir que el viure sol és una mena de romanticisme, en que l'individu es fa centre del món, mentre que el conviure és com un classicisme, en que l'individu té ben present que no és el món que existeix per al seu profit, sinó que ell forma part del món.

La necessitat de la convivència ens obliga a desprendre'ns del nostre individualisme. Com que l'home tendeix a l'egoisme, una bona convivència amollirà aquesta tendència i el farà millor.

Ara bé : sabem que si volem conviure en família hem d'aprendre l'art de la convivència. El mateix si volem viure en comunitat. No creguem, però, que pel fet de viure plegats ja està tot resolt, no. Conviure, saber fer companyia de veritat és difícil. Ja ho deia

un cèlebre escriptor català del segle ~~XIV~~ XV, el gran Bernat Metge :

"Estant a mi l'altre jorn ab gran repòs e tranquilant de la pensa en lo meu diversori en lo qual acostum estar quan desig ésser ben acompanyat - no pas dels homens que vui viuen, car pocs de ells saben acompanyar..."

Si, és cert. Pocs ~~s~~ saben acompanyar. No en sabem, no pensem prou en els altres. No estem imbuits de l'esperit dels antics cristians, que s'estaven tots a casa seva però s'ajudaven en tota ocasió. Avui dia més que ajudar el pròxim el que volem és tafanejar el pròxim. I aquest és vici tan antic com l'home i us citaré un fragment del llibre "Menosprecio de Corte y Alabanza de Aldea", de Fra Antonio de Guevara,, franciscà del segle XVI : "Lo más en que ocupan los hombres el tiempo es en preguntar y pesquisar qué hazen sus vezinos , en qué entienden, de qué viven, con quién tratan, a dó van, a dó entran y aun en qué piensan..."

De vegades, això, aquesta assiduitat envers

el pròxim podria ésser interpretada com una mostra de convivència, quan en realitat no és més que una mostra de tafaeria; ^{i barreja} i això és molt més freqüent als pobles que a les ciutats, perquè a les ciutats ^{grans} ningú no coneix a ningú i tothom té prou feina, i la gent viu en pisos, mentre que als pobles la gent viu al carrer, i, encara que no es vulguin mal, tenen més lleure d'observar-se i de veure els defectes dels altres, (però d'ignorar-se els seus).

Tot això és anticristià, i en el més benigne dels casos és tebi, és flux, i no pot fer altre que desunir. En canvi, fixem-nos què ens diu Sant Pau a l'Epístola III als Colonenses, 12-17 "Revestiu-vos d'entranyes de misericòrdia, de benignitat, d'humilitat, de dolcesa, de paciència; suportant-vos els uns als altres i perdonant-vos si ~~un~~ un té per l'altre algun retret...sobre totes les coses, tingueu, però, caritat, que és el vincle de la perfecció..." I en una altra epístola als Romans, 13,8-10 diu taxativament: "...el qui ama el seu proïsme ha complert la llei. Amaràs al teu proïsme com a

tu mateix. L'amor no fa mal al pròxim. La caritat, és, doncs, la plenitud de la llei".

Ja he dit al començament que si guardessim la llei, és a dir si visquessim com ha de viure una comunitat cristiana, ja no caldria parlar de convivència com d'un art. Ara, com que no hi vivim, hem de fer per manera d'aprendre aquella art. Però no l'aprendrem, tinguem-ho ben present, a la manera de les coses del món, de les disciplines científiques, sinó que l'hem d'aprendre des de dins, per un acte de consciència i d'amor. Hem pot aconseguir una convivència fictícia, (o sinó fixeuvos en la diplomàcia del dia), però aquesta no és la veritable. Jo diria, si se'm permetés, que un símbol de la veritable convivència el trobem en una missa. La presència, primer, de tot el poble agermanat, la mateixa identitat de fins perseguida, la satisfacció de cada un i la commemoració del Sacrifici del Calvari, i la sensació de gran família que dona el poble reunit en el que els antics en deien assemblea, jo trobo, almenys, que és una pre-

figuració de la veritable germanorat, de la veritable convivència. Per això la Litúrgia és sàvia, i per això una bona litúrgia uneix, no solament dins de l'església, sinó a fora.

Moltes altres coses podrien dir-se sobre la convivència. Però amb les apuntades avui n'hi ha prou, potser, per a fer-nos una primera composició de lloc : la convivència, que és el principi de tota ciència social, està basada en la caritat : com que la caritat ens obliga, primerament, a revisar-nos nosaltres mateixos, la necessitat de la convivència ens fa rebutjar molts egoïsmes i molt d'orgull. Es, doncs, amb les mans netes i ben esteses, que hem d'anar a trobar els nostres germans, perquè només aquell qui està disposat a donar serà premiat.

Ara bé : compte. Vinc parlant fa una estona de comunitat i de convivència. Em trairia a mi mateix si no expliqués al mateix temps què entenc per viure comunitàriament.

Dic això perquè no participo en absolut de la tendència ultraespiritualista moderna segons la qual l'home en abstracte mereix tota la nostra atenció. Jo crec que és l'home en concret, qui la mereix. I quan dic home concret em referèixo a l'home sobre una terra i determinada i en un temps determinat.

Correm el risc que la més bona intenció esdevingui pedra d'escàndol. Això, sempre. ~~Però~~ Per això demano ^{i màxima reflexió} que tothom vegi la més bona voluntat, en el que segueix. Per a mi la comunitat envers la qual tenim un deure elemental d'exercir la convivència és la comunitat que ens és més propera, la que hem heretat dels nostres avantpassats com a societat natural, creada per Déu que ha permès que fossim blancs o negres, que visquessim en coves o en masies i que parlessim d'una determinada manera, en català ~~en el cas nostre~~, o en italià, en finlandès o en rus.

Es sobre aquesta comunitat que ens cal projectar el nostre esforç purificador de la convivència, que ens cal exercir la caritat i que ens cal contribuir ^a donar exemple constant. Hi pertanyem ho volguem o no , I no som solament nosaltres els que formem una comunitat natural, no som només els que hi hem nascut i en pervenim de família, sinó els afegits al llarg de la història i de les vicissituds socials, els que en diem immigrants, interiors, la gent que ha vingut a guanyar-se ~~el pa~~ ^{la vida} i amb els quals ens hem de partir el pa i la sal. Aquests, en el cas de la comunitat natural de què parlava, són tan catalans , són tan cristians com nosaltres mateixos, i cal de totes passades, que es sentin a casa seva en aquesta nova terra que han escollit i que generosament els ha obert els braços. La incorporació espiritual d'aquesta gent és tasca absolutament indefugible.

Si nosaltres ~~intentem~~ provem només d'oferir un espiritualisme de tipus universalista en el qual el que interessa és salvar ànimes, emprant una expre-

apostòlica generalitzada
ssió ~~avui molt de moda~~, i procurem infondre una reli-
gió de principis generals, haurem fet una tasca
de pur apostolat, que per a moltes ànimes, que ne-
cessiten una terra per contemplar i un temps per a
viure-hi semblarà impersonal i a la llarga esteri-
litzador; no hem de suposar que tothom és místic
ni que tothom pot perdre la personalitat terrena
per a dissoldre's en una altíssima contemplació i
diàleg amb el Creador. Tant de bo fos així. No, no
ho és. Als homes els hem de dir quina terra trepit-
gen i de quina color és aquella terra. Es missió
cristiana fer compartir els altres les caracterís-
tiques naturals, de vida pròpia de la terra que ens
ha vist nèixer i que ha sustentat les generacions
anteriors. Hem d'ensenyar la doctrina, si som cate-
quistes d'acord amb les veritables ensenyances de
l'Església, en la llengua natural del poble, per
tal que la comunitat tingui una fe viva i no oficial.
Hem de contribuir que la gent conegui quina és la
nostra comunitat d'oració i de treball per tal que
amb aquesta consciència ~~podem~~ puguem realment pre-

sentar-nos als ulls del món com una col.lectivitat amb personalitat viva i operant.

Del contrari, si som ofegats dintre unes estructures socials que no ens pertanyen, o escoltem les veus que clamen per una simple i nua acció apostòlica sense matissos caurem en dos extrems desagradables i, el que és pitjor, a la llarga, esterilitzadors de l'acció comunitaria.

No la podem exercir la convivència plena en una comunitat si aquesta comunitat no sap què és, es mou per slogans, i està dividida quant a les seves metes darreres.

Amb tot, hauriem de procurar de viure el misteri cristià de la convivència des del punt de vista de poble, de comunitat, depassant la pietat primigènia, duent al carrer la versió d'agermanament, d'aplegament que hem viscut a l'assemblea. Sabent qui som i acceptant el que som, tenint una personalitat col·lectiva. El nostre futur no sabem què ens reserva. Però en bona part depen de nosaltres. I, repeteixo, no sabrem conviure amb els nostres germans més immediats si primerament no entenem el sentit de la convivència dintre del nostre poble. Les valors que ens individualitzen, que ens personalitzen com a societat natural, no les hem creades nosaltres artificialment, ens han estat donades per una història, per una tradició social inserida dintre l'ample complex del cristianisme occidental. Es deure nostre d'aprendre a conviure d'antuvi dintre les nostres famílies, els nostres cercles, les nostres agrupacions naturals i tradicionals, abans de conviure mm dintre de les estructures polítiques que el vaivé de la història ens imposa. Sense aquella primera convivència restarem mancats de personalitat, no podrem en res, influir.

Amb això s'hi barreja un fenomen molt
freqüent entre la nostra gent: un referencis a
la deificació de l'individualisme, dels drets
propis i personals sense depassar aquest estadi,
sense arribar a constituir-se en comunitat.
Preferim no col·laborar a l'establiment d'una
herència col·lectiva per por d'haver de cedir una
part de la nostra llibertat individual. Prefe-
rim ésser individus davant la societat ~~estat~~
~~si~~ igualitària ~~que no és~~ que hem trobat
constituïda que no pas persones en una
societat que respongui als més íntims mètodes
de la nostra manera d'ésser. És que en
el fons ens fa por construir la nostra socie-
tat. Els pares fan el viu i volen que els
fills el facin. Ningú no es vol comprometre
a donar un crit valent, a somoure les
consciències dormides en una adaptabilitat

heretada de ja molts anys. Oblidem que, com
deia recentment el poeta Foix en un estudi
apangut a la revista "Serra d'Or" - "només
en una societat ordenada a mantenir el propi
prestigi la dignitat de cadascú resta assegurada".

Tot hom vol tenir el dret d'opinar parti-
cularment, d'una manera individual sobre
la pàtria, la doctrina i el món, però ~~siempre~~
~~no fa un esforç~~ ~~per~~ molt poc fa un esforç
per arribar a constituir una ~~certa~~ opinió co-
munitària, agrupant en feixos positius els punts
de coincidència de les disperses opinions singulars
per a arribar a una pluralitat col·lectiva que
doni idea clara d'un pensament comunitari.

Això sembla que no ens preocupa. Tot hom
té les claus que obren el secret del món - a casa
seva. Les coses del carrer no ens interessen. El
bé comú, que hauria preocupat els nostres pensadors

i els ~~homes~~ nostres homes de plume, de Ramon
Clull fins a Maragall, de Francesc Espineras
fins a Toner i Bages, Balma i Cardó és cosa
passada. Nosaltres, a la botiga i prou. Des-
prés ens adonem que la nostra societat natu-
ral està atomitzant-se, que hi ha un abisme
generacional, que poc a poc formem un camat
de cara a la televisió i als equips de futbol. Hi
ha una insatisfacció profunda en les ànimes
malgrat l'aparent passivitat ambient, hi ha
la insatisfacció que dona la hipocresia col·lec-
tiva.

Es greu que aquesta hipocresia col·lectiva exis-
teixi en el nostre poble, perquè el retarda social-
ment i el disminueix cristiàment. A poc a poc,
aquesta desorientació espiritual de la nostra
col·lectivitat li posa a sobre un graix d'im-

permeabilitat a la penetració de les altes veritats,
i debilita l'individu, que no es sent em-
parat, protegit per una societat que li és
pròpia. Alhora, per a aquests components,
és molt difícil la pràctica de la coordinació,
perquè quan col·lectivament s'ha perdut la
idea d'un destí cristià a acomplir sobre
una terra i un em temps, és molt possible que
comencem a desconfiar els uns dels altres, i
que acabem per viure aïllats, deslligats de
tot afecte envers els altres. Si ja el comúne
en general és difícil que no ho serà en el si d'una
comunitat que es nega a si mateixa?
